
Præsters Frihed til at trodse paa Ordet

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Præsters Frihed til at trodse paa Ordet

4

Præsters Frihed til at trodse paa Ordet

Præsters Frihed til at trodse paa Ordet

Præstens Frihed til at trodse paa Ordet.
En Kommentar til Præste-Sagen i Hjallerup.
Af Sognepræst Kaj Munk.
JP, d.18.7.1937

Det syntes en Tid at gaa den Vej med Laier-Sagen, som i denne Kompromissernes Verden var den bedste. Paa sindig dansk Maner trækker man det ud med en Afgørelse længst muligt, og naar Grænsen er naaet, lader man den Bombe springe, at man trækker det ud en Gang til. Derefter skrider man til Udfærdigelsen af et Dokument. Det er slet ikke noget nemt Stykke Arbejde i et Ministerium. En Minister skal tænke paa Ret og Sandhed og Billighed, men desuden paa sine Embedsmænds Prestige. At lade Pastor Laier ganske uantastet begynde forfra paa en frisk vilde være en fæl Dukkert til den Biskop, der havde givet sit redbonne Bidrag til Benspændingen for Præsten.

Utvivlsomt har denne ogsaa i sin skarpe Forkyndelse affyret Udtryk, der river slemt i saa fine Næser som Episkopatets og Departementets. Paa den anden Side er Jesu Kristi Kirke noget saa ganske særligt for sig selv. Socialforsorgen er henlagt under et Ministerium; det er Kirken ogsaa, men Kirkeministeriets Mænd har det utvivlsomt paa Følelsen et Steds i det indvortes Menneske, at til syvende og sidst er det dog vist Departementet, der hører ind under Kirken, og ikke omvendt. Denne Kirkes Herre sparede jo ingenlunde paa Kraftudtrykkene; ikke blot Tingene nævnede han ved deres rette Navn, men stundom ogsaa Personerne - hils den Rævepels, sagde han om Departementschefen i Judæa. Og i Kirkens lange Historie har de Ordets Førere, der slog til med Asenskæften, ingenlunde været de ringeste. Men naturligvis kan man dække sig under, at hvad man kan godskrive Jupiter, maa man anholde hos Oksen. Saa er der igen det forbistrede ved det, at det ikke altid er lige nemt at skille disse to Standspersoner ud fra hinanden, idet Jupiter ofte forklæder sig, og mangen Okse intet har imod at give Rollen som Jupiter. Hvad kommer der saa ud af disse Overvejelser? At man giver Præsten en Irettesættelse og en Advarsel og iøvrigt lader ham fortsætte. Saa er hverken Biskoppen eller Sandheden ladt i Stikken. Ganske flinkt klaret af den socialdemokratiske Kirkeminister, af hvem ingen kunde have haabet et Christian-den-Fjerde-Format:

*De Raadsmedlemmer spotsk gik ind
alt paa de høje Stole,
og dobbelt ivrigt ud i Sind
da prækede Hr. Ole.*

Men saa klagede de til Kong Christian, der kaldte Mester Vind for sig.

Hr. Ole holdt sin Præken om
saa brændende i Aanden,
og da han hardt til Amen kom,
han slog til Lyd med Haanden:
”Det var Guds Død de samme Ord
om Løgn og Leflen, Drik og Hor
som i Vor Frue Kirke”.

Og saa straffede Christian den Fjerde ham med at udnævne ham til Hofpræst ud fra 2 Grunde: 1) de Hofmandsnoder le vi ad, og 2) Sandhed vil vi høre.

Saa snart Ministeriet havde bestemt sig, udsendte Bispekontoret Ministeriets Erklæring. Søgte man saaledes at dække sit Nederlag ved at give det Skin af, at man havde sikret sig Sejren? Nu kunde hele Landet læse i alle Aviser, at ogsaa Lærer Hansen fra Brande var rystet over de landlige Udtryk, der klang fra Hjallerup Prækestol. Ja, og saa kunde forøvrigt Menigheden deroppe efter sin Prøvelses Tid med større Iver slaa Kreds om den Præst, de ikke havde villet give Afkald paa, og som de nu ogsaa havde vundet sig Retten til at beholde. Og de Biskopper, der med Gesvindighed gjorde sig følgagtige for Menighedsraad, som blev uvane ved Lugten af Præsteblood, kunde maaske en anden Gang gøre en Smule Brug af Fodbremsen. Saa temmelig lykkeligt saa det ud.

Men nu kommer det aldeles utrolige: Efter at Ministeriets Skrivelse har staaet i samtlige Danmarks Aviser, skal den yderligere af Præsten oplæses i Hjallerup Kirke, første Gang Pastor Laier prædiker efter den Sygeorlov, i hvilken han ikke har været syg.

Er det tilladt at spørge, hvem har fundet paa den? Og hvorfor skal det ske?

Er det af Hensyn til Befolkningen i Hjallerup? Antager man paa de høje Steder, at Van-kundigheden derude er saa grænseløs, at man ikke selv kan læse? Eller er det af Hensyn til Pastor Laier, ud fra en Frygt for, at han har lagt Skrivelsen til Side uden at løbe den igen-nem? Vi indrømmer, det var en Mulighed, men i saa Fald kunde Provsten jo have indfundet sig paa hans Studereværelse og have læst den højt for ham dér.

Pastor Laier skal have foretrukket overhovedet intet at foretage sig. Han har ikke svaret. Deri har han gjort ret. Men hvem skulde have tiltroet de alvorsfulde Myndigheder saa stor en Spøgefuldhed?

Det kunde have blevet en artig Gudstjeneste. Man maatte jo have taget Entré. Og ud-lejet Kikkerter, saa Publikum ret kunde have studeret Præsten under Oplæsningen. Han kunde vel beordres til at staa i Kordøren med Ansigtet mod Offentligheden, barfodet og i Bodsskjorte.

Transmission en Selvfølge. Jo, det vilde gøre sig. For en Gangs Skyld rykkede Kirken op til at blive en Konkurrent til Byens Marked.

Infamt, siger jeg. Og endnu en Gang: Infamt. Frem med Træhesten ogsaa. Og Tom-meskruerne. Hvorfor nøjes med den spanske Kappe alene?

Hvad foreligger her? Ondskab? Ubetænksomhed? Eller en Rævestreg for at tvinge Pa-stor Laier fra Embedet, aldenstund man ikke tør afskedige ham?

Præsteembedet er helligt. Der er Ting, der ikke kan tolereres. Hvis Præsten stjæler af Kirkekassen eller misbruger Konfirmanderne - altsaa: det kriminelle! lad ham falde paa det! Der er ganske vist Ting, der er værre - en luddoven Karl eller en Fedtemikkel, der devaluerer Ordet - men hvordan komme sligt til Livs? I sin Kristenmandsgerning maa Præsten staa frit og fast. Det er ganske vist Menighedsraadet, der kalder ham, men den Gerning, det kalder ham til, er Guds. Naar Gudsordet brænder i Præstens Hjerter, i Tro og Tvivl, i Afmagt og Vælde, i Mildhed og Vrede, er det hans Pligt og Ret at lade Menigheden se dets Ild. Var Præsterne mere *ærlige* om Søndagen, begyndte det vel atter at gaa op for Menighederne, at Gudstjenesten ikke er en hyggelig Ceremoni, hvor nogle velkendte Sentenser nydeligt udbalanceres, men et Sted, hvor Gud smiler til Menneskene og brøler og klapper og hulker og slaar. Der sker altfor lidt i vore Kirker, derfor kommer der altfor faa. Og naar der endelig kommer en kamelhaarsklædt Mand ind i Ørkenen med Græshopper og vild Honning i sin Mund, saa korsers de sirlige Embedsbrødre sig forfærdede, inden de genoptager Havearbejdet, og Menighedsraad og Biskopper og al anden ophøjet Øvrighed iler frem til Værn om Kirkens Værdighed - i Tornerosesøvn.

Var det ikke snart paa Tide at lade denne Mand, hvem ingen endnu har turdet frakende Alvor og Nidkærlighed, virke i sin Gerning om ikke i Fred saa dog uden yderligere Bagholdsangreb? Med mindre man - en Antagelse, vi viser fra os - skulde anse det for bekvemt, om Sygeorloven kunde afløses af omsider virkelig Sygdom.

Kaj Munk.